

OKRĘGOWA KOMISJA
BADANIA ZBRODNI HITLEROWSKICH
w Rzeszowie
Sygn. II.Ds. 14/67

1772

P r o t o k ó ł

ogłędzin miejsc masowych straceń Żydów w powiatach jasielskim i gorlickim. Oględzin dokonano w dniu 1/ 6 1967r. przez wicepr. Stanisława Zabierowskiego z udziałem technika Komendy Wojewódzkiej M.O. w Rzeszowie kpt. Klekota Józefa oraz świadka Zdzisława Mijała.

1/ Na wstępie dokonano oględzin miejsca straceń Żydów z Kołaczyc znajdującego się w lesie w Krajowicach , na dość wysokim wzniesieniu w odległości ok. 300 m. na wschód od szosy Jasło - Pilzno. W lesie tym na dnie zagłębienia terenowego znajduje się obecnie grób zasadzony kwiatami , a na jego środku umieszczona jest płyta nagrobkowa. Usytuowanie grobu wskazuje dołączony szkic Nr.3 w Teczce B dokumentacji technicznej , zaś jego wygląd zdjęcie fotograficzne znajdujące się w Teczce II dokumentacji poglądowej pod Nr. 7 i 8. Obecny w czasie oględzin świadek Zdzisław Mijał po przypomnieniu mu o karalności fałszywych zeznań zeznaje :

" Przypominam sobie , że Żydzi z Kołaczyc na placyku przy szosie siedzieli na ziemi " w kuczki ". Stąd Niemcy prowadzili ich po zboczach góry opodal miejsca straceń , gdzie się rozbierali i podchodzili po kilku nad wykopany przez nich dół. Tu strzałem w tył głowy byli zabijani. Kto strzelał , tego dziś nie pamiętam, ale widziałem , że używano do tego krótkiej broni palnej kaliber 9 mm. Po egzekucji stojące blisko nad rowem drzewa nosiły liczne ślady kul."

Dokonano oględzin najbliższych starszych drzew i na jednym z nich na gładkim pniu stwierdzono na wysokości 150 cm. kilka wypukłości oblanych żywicą. Mogą one być spowodowane uszkodzeniem pnia przy egzekucji.

2/Następnie dokonano oględzin masowych grobów na cmentarzu żydowskim w Bieczu , znajdującym się w północnej części miasta poza granicą jego zabudowy. Cmentarz ten ogrodzony jest obecnie płotem z siatki. Nie ma na nim stojących dawniej płyt nagrobkowych. Obecny przy oględzinach przedstawiciel M.R.N. w Bieczu wyjaśnił , że płyty te Niemcy usunęli z cmentarza i użyli do wykładania chodników w mieście. Po okupacji płyty te zostały ponownie zwiezione na cmentarz i złożone w wybudowanym na nim pomniku pamięci. Pomnik ten widnieje w teczce Nr. II dokumentacji poglądowej pod poz.13.

W rogu cmentarza na prawo od bramy znajduje się 6 beto-

nowych płyt nagrobkowych nad masowymi grobami rozstrzelanych Żydów z Biecza . Widnieją one na planie sytuacyjnym Nr. 7 dokumentacji technicznej - B oraz na zdjęciu Nr. 14 w teczce Nr. II dokumentacji poglądowej.

Świadek Zdzisław Mijał oświadcza , że nie brał udziału w kopaniu dołów na cmentarzu w Bieczu , ani w zakopywaniu zwłok.
3/ Udano się następnie do Rzepiennika Biskupiego , gdzie zostali rozstrzelani Żydzi mieszkający w gettcie w Rzepienniku Strzyżewskim.

Mogiła znajduje się w lesie na dość znacznym wzniesieniu w odległości około 300 m. na zachód od szosy Gorlice - Rzepiennik Strzyżewski . Położenie jej wskazuje szkic sytuacyjny Nr. 6 dokumentacji technicznej - B.

Świadek Z. Mijał zeznaje :

" Przypominam sobie obecnie przebieg egzekucji dokonanej na Żydach z Rzepiennika Strzyżewskiego. Przywieziono nas samochodem od strony Gorlic i polecono kopać dół. Był on węższy niż obecna płyta nagrobkowa o około 1 m. a długość miał taką jak płyta nagrobkowa. Na czas rozstrzeliwania Żydów polecili nam Niemcy odejść na polankę przy drodze prowadzącej przez las , dlatego przebiegu egzekucji nie widziałem. Przypominam sobie tylko że w czasie rozstrzeliwań stara Żydówka ukryła się w lesie za krzakami. Już po egzekucji jeden z policjantów niemieckich wrócił jeszcze po coś na miejsce zbrodni i wówczas zauważył ją, gdyż się poruszyła. Została ona na miejscu zastrzelona i dwu junaków na polecenie owego Niemca pochowało ją osobno w miejscu śmierci."

Wygląd obecny miejsca straceń przedstawiają masy zdjęcia Nr. 11 i 12 w Teczce Nr. II dokumentacji poglądowej.

4/ Następnie dokonano oględzin mogiły zbiorowej Żydów w Strążówce. Mogiła ta znajduje się w odległości około 250. m. na wschód od szosy Gorlice - Rzepiennik Strzyżewski w lesie za cmentarzem wojskowym z I wojny światowej . Położenie jej przedstawia szkic sytuacyjny Nr. 4 w dokumentacji technicznej - B.

Świadek Z. Mijał zeznaje na miejscu oględzin :

" Przypominam sobie , że Żydów policja niemiecka dowoziła samochodami do mostku na drodze prowadzącej na cmentarz wojskowy . Następnie prowadzono ich wzdłuż południowego muru tego cmentarza do znajdującego się za nim lasu. Tu na polance rozbierali się oni

i podchodzili po kilku nad wykopany przez nas dół. Egzekucja odbywała się wieczorem. Pamiętam, że 3 Żydów uciekło z polanki, dwóm ucieczka się udała, a trzeciego Niemcy zastrzelili. Zwłoki jego junacy przynieśli z pomiędzy krzewów na kocu i wrzucili do wspólnego dołu. Widziałem jak Żydów dowożono samochodami od strony Gorlic."

Obecny wygląd miejsca straceń przedstawiają zdjęcia Nr. 9 i 10 w Teczce Nr. II dokumentacji poglądowej.

5/ Następnie udano się do Gorlic w celu dokonania oględzin miejsca rozstrzeliwań Żydów na stoku góry, na której mieści się duży cmentarz z I wojny Świątowej.

Miejsce to znajduje się obok cegielni. Wskazuje je pracownik tej cegielni Franciszek Roman ze Stróżówki, który równocześnie informuje, że zwłoki rozstrzelanych Żydów zostały po wojnie ekshumowane i pochowane na cmentarzu żydowskim. Usytuowanie miejsca egzekucji wskazuje Nrxxixix* szkic Nr. 1 dokumentacji technicznej - B, zaś jego obecny wygląd zdjęcie Nr. 3 i 4 w Teczce Nr. II dokumentacji poglądowej. Świadek Mijał podał, że egzekucji w Gorlicach nie obserwował.

6/ W końcu dokonano oględzin miejsca straceń Żydów zamieszkałych w getcie w Jodłowej pow. Jasło. Znajduje się ono w lesie na wysokiej górze na terenie wsi Przeczyca w odległości 1500 m od szosy przechodzącej przez miasteczko Jodłową. Jego usytuowanie wskazuje szkic Nr. 2 dokumentacji technicznej - B, a obecny wygląd-zdjęcia Nr. 5 i 6 w Teczce Nr. II dokumentacji poglądowej.

Świadek Z. Mijał zeznaje:

" Nie mogę sobie przypomnieć kto dokonywał mordu na Żydach w Stróżówce i Jodłowej. Pamiętam tylko, że egzekucja w Jodłowej odbyła się rano a w Krajowicach w tym samym dniu po południu. Żydów na miejsce straceń prowadzili Niemcy trójkami pod górę, tu na polance w lesie rozbięli się oni i podchodzili nad wykopany przez junaków grób. Zgibiani byli strzałem z pistoletu w tył głowy. "

Zakończono i odczytano.-

Świadek

Zdzisław Mijał

Mijał Zdzisław

Wiceprokurator Wojewódzki
St. Zabierowski

II.Ds. 14/67

Protokół oględzin

miejsca rozstrzelania Żydów z Kołaczyc w lesie w Krajowicach /
oraz odkrycia ich grobu w dniu 30/ 9 1967 r. spisany przez
wicepr. wojew. mgr.St. Zabierowskiego.

Oględzin dokonano na zasadzie art. 110 kpk w obecności
kierownika Biura OKBZH w Rzeszowie mgr.T. Kowalskiego i kierownika
Pow. Stacji San. Epid. w Jasle lekarza Antoniego Bogdanowicza.

Grób zbiorowy mieści się w lesie obok szosy Jasło - Pilzno
w odległości około 300 m. na wschód od szosy. W uzupełnieniu
ogłędzin dokonanych w dniu 1/ 6 1967 r. zlecono robotnikom odko-
panie grobu na przestrzeni 1 m². Na głębokości około 1 m. natra-
fiono na kości szkieletów ludzkich. Wydobyto do oględzin kilka
czaszek i lekarz Bogdanowicz stwierdził, iż mają one uszkodzone
- prawdopodobnie pociskami - kości podstawy czaszki. Na niektórych
da się jeszcze stwierdzić wloty pocisków. Jedna z czaszek wyka-
zuje przyżyciowe liczne złamania kości. Pomiędzy wydobytymi czasz-
kami znajdują się czaszki małe. Jedna z nich wedle oceny lekarza
była czaszką 2 letniego dziecka. Wykonano jej zdjęcie porównawcze
w czaszką kobiety dorosłej. Na jednej z czaszek stwierdza się jesz-
cze kępę włosów koloru czarnego. Jedna z wydobytych żuchw wykazuje
na zębach trzonowych 3 korony z żółtego metalu.

Po dokonaniu zdjęcia fotograficznego odkrytego grobu,
polecono zasypać go.-

Zakończono.

Mgr. T. Kowalski
Kierownik Biura

Mgr. St. Zabierowski
wicepr. wojew.